ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:

У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „
Повстанцям . . . . дурно.

Ч. 5	Неділя 30 листопаду 1919 р.	Ч. 5

Працюючі! Вогонь обгорнув всю ненависну будову контр-революції. Киньмо кожен з нас оберемок палива в цю пожежу й станьмо до будування своєї вільної оселі.

За працю! За утворення вільного радянського ладу!

ТОВАРИШІ УКРАЇНЦІ!

Хто з вас обстює, що працюючі Україні **самі** (а не за допомогою ріжних „варягів“ та своїх хатних „комісарствуючих“) мусять дати лад і спокій **Рідному Красві,**—надсилайте до газети „Шлях до волі“ свої статті, оповідання, дописи й вірші. Умови **особисто**: від 12 до 2 годин що-дня крім неділь і свят.

Редактор „Шляху до Волі“

бажає **особисто** бачити автора, давшого до **редакції** статтю **з підписом „Сіндікаліст“.** Бачити можна від 11 до 1 год. дня. **Редактор.**

ОБ'ЯВА.

В редакцію газети „Боротьба“ потрібен сторож. Звертаться в редакцію Проспект № 97, 3-й поверх.

Катеринослав, 30 листопаду.

Як гарно, як приємно було бачити на великих зборах стрункі ряди робітників, справжніх синів пролетаріяту, під прапорами своїх революційних організацій.

Гордо піднявши голови, будівники майбутнього йшли під урочисто розгорнутими прапорами своїми, і їх дужі, переважаючі голоси оголошували вулиці словами інтернаціоналу:

— Ми свій, ми новий світ збудуєм.

— Хто був нічим, той стане всим...

Скілько принади й життя було в цім!

Скілько радости, надій та сподіванок приносило все це страдницьким працюючим масам?

Як трусилася буржуазія, як тремтіли буржуазні прихвостні перед цими дужими згуками струнко йшовших пролетарських рядів!

І здавалося, що ніколи не буде кінця тій чудовій казці, ідилії.

Здавалося, що пролетаріят, котрий стілько страждав, мучився і під дужими вдарами котрого упала фортеця: трьохсотлітне романовське самодержавство. — пролетаріят зараз сказавший всьому світові, що він вільний, що він—будівничий нового світу, світу волі й справедливости,—ніколи не відступить від взятого курсу.

Здавалося, що завжди і завжди пролетаріят буде горіти одним бажанням:

— Прикінчити з ворогами працюючих і приступити до організації самодіяльности, творчости, будівництва...

Будівництва нового світу, нового життя за для працюючих...

Але, що ми бачимо зараз, коли після важкої трьохлітньої боротьби наближається кінец його стражданням, мукам працюючого народу?

Коли під дужими вдарами його революційних братів селян, котрі пришли йому на зміну розділивши товщу реакційної стіни, добивають банди сатрапів-грабіжників, реакціонерів-поміщиків,—коли революційна повстанська армія проголошує: воля й справедливість, боротьба на фронті і будівництво в тилу, що ми бачимо зараз в робітничих кварталах? Що чуть зараз на робітничій вулиці?

Н-і-ч-о-г-о!

Все сумує. Ні одного живого руху, ні одного радісного, що дає надії, згуку.

Робітники заснули міцним сном, позаколочували вікна й двері, ховаючись від вигуків „ура“ ідучих в атаку революційних бойців, від розривних набоїв—сімволів руіни всього капиталистичного, реакційного—або ляк ливо озираючись по бокам при зустрічі з революційними повстанцями...

Що-ж твоя бадьорість?
Де хоробрість, воля й надії?
Невже все вбито?

Як що вбито, то тим паче прокинься, пролетарський велетень.

Стряхни з себе цей мертвий, злочинний,—проти твоєї майбутности,—сон і як раніше давлючи ворогів своїх, міцно взявшися за руки з твоїми братами, селянами, проголошуючи світові своє старе, котре повинно бути для тебе вічно новим, скажи:

— Ми свій, ми новий світ збудуєм:

— Хто був нічим—той стане всим!

За діло ж, за працю-ж товариші-робітники!

Час не жде!

До будівництва—до організації, до перемоги над ворогами!

До повної остаточної перемоги над всесвітньою буржуазією!

Тільки це бажання виведе тебе з цього страшенного сну та апатії, в котру кинули тебе властолюбці, політичні авантюрники ріжніх кольорів.

Так вперед-же, вперед до діла, до праці, до творчости, до життя, красивого, щасливого життя для всіх працюючих!

Дніпрові хвилі й повстанський рух.

Хвилі Дніпрові, скелі чудові, як згадаєш про них, так і тягне у всяку годину впитися красою іх. Скільки сили, життя криє в собі цей широкий простір водяний,—там рух, боротьба,—здається, що і в ньому відбиваються сучасні бурхливі події, як і на грішній землі між людьми.

Зразу стоім на скелі над цим безкраім водяним простором й на душі, відповідно картині, виростає щось велике, вільне безмірно, й наче зливаєшься в сей мент з велетнем Дніпром, з усією природою,

Дивишся, все сильне, вільне навкруги, не віда страху й мук пекельних.. За віщо ж, царь природи, чоловік так тяжко карається, як каін блукає та все проклинає? За силу й розум у царі записався, а все чогось нудьгує, чогось виглядає... У нього вкрадено найкращий дарунок життя—волю... ця утрата весь вік його муче, мордує. Хто ж це такий жорстокий, що обікрав людей, забрав талан-долю, душу виняв?

Не знаю, чи страх чи сором навіть перед хижим звірем вимовити,—що це мов **люди людей обікрали!** Чи не тоді часом, як бідолахи спали, а може за невсипущою працею вороги обікрали? Прокинулись бідолашні й побачили свою нещасну волю в пазурях, закована в ланцюги у катів.

Розлютувались, розбушувались, як Дніпро в негоду, й пішли волю здобувати й повертати всі багатцтва здобуті іх працею.

Тепер же дивіться самі, як море народне бушує, яка грізна сила встає, все руйнує.

Невже кати не розуміють, що це іхня ж справа, роспочата ними не сьогодні, а с того часу, як зневолили, мордували до загину «братів своіх, по Божій волі». Надто терпеливий був нарід працюючий, нарешті звірився в Богові й людях і встав помститись па кровопійцях.

А п'явки вперто стоять на свойому, не помічають чорноі грізноі хмари, яка все росте й росте й гримить уже над іхніми головами. Майже по всьому світу повстає народ працюючий на своіх гнобителів „дармоідів“. Де кого з „сердешник“ людей жахає кров пролита „**панська**“, а я тілько запитаю,—хиба **пролетарська дешевша**? чи то може то вода по вашому, бо текла вона, мов, віками й цілими річками?!

Зараз вся Украіна палає...

Всі іі кращі сини повстали до боротьби, смерть не страшить іх, бо й життя було як в пеклі, а жаданна воля, так близько та з нею повернеться спокій і щастя...

А поки що йде страшенна боротьба, то тут то там гремлять гармати, руйнуються села, міста, все більш і більш повстає народу на запеклого ворога.

Сотні тисяч з рушницями в руках молодіх й старіх синів Украіни розігнали з пишних палаців катів-кровопійців по степах та лісах?

Ще не мало крові проллється за волю, алеж настане жаданний час, коли запанує між людьми дух рівности й вільности...

Тоді повстане Украіна з під руін, із крови людськоі виростуть квіти братерства, зазеленіє забуяє молодою пишною красою край рідний й серед цього раю відпочине намучене серце людське.

Весело, тихо всміхнеться й розіллється чудова пісня його до Дніпра, степів зелених про волю про щастя земне.

СЕЛЯНКА.

Будьмо кращими.

„Ми хочемо збудувати новий світ...“

Так каже кожний ідейний повстанець, розуміючи під „новим світом“ щось протилежне „старому світові“—організаціі громадсько-економичних форм життя на підвалинах насильства й визиську.

Отже ми повинні будувати майбутнє, виходячи з прінціпів цілковитоі волі і зрікаючись навіть зовнішніх брудних форм сучасного життя.

Але в дійсности ми цього не бачимо.

Панує розгул, піяцтво, роспуста. Третують жінку, забуваючи, що вона є цілком рівний і вільний член громади.

А подивіться лишень що вечера в театр—і ви побачите там якраз денікінську картинку: якийся нікчемний артиста (є люде, що мають птичий мозок) деклямує порнографічні вірші, доповнюючи виконання брутальними рухами...

Між повстанцями є забагато темних, неосвічених людей, які можуть зрозуміти, що так воно і треба, але чому ви, свідомі товариші і командіри, не спините деклямуючого гидотника?

Коли ми хочемо збудувати „новий світ“—ми мусимо викинути з свого обіходу все ганебне „старе“!

Я.

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ
Штабу Революц.-Повст. Арміі Украіни (махновців)
на 29 листопаду.

На всіх фронтах без перемін.

Супротивник як і раньше, продовжуючи частий гарматний обстріл мирного населення міста Катеринославу, і стягає до купи свої сили на лівому боці Дніпра.

Тимч. Викон. об. Наштабарм **ТАРАНОВСЬКИЙ.**

Черговий член штабу **БЛАНК.**

Спогади подоріжжа.

(Далі).

Спочинок. Молодиці, хлопці, дівчата, діди й діти радісно вітають революційних повстанців. Годують козаків й коней й дають на дорогу харчів. Тепло вітають борців за визволення працюючих.

—„А хто-ж ви будете?—запитує старенька бабуся; „більшаки?“.

—„Ми Украінські повстанці—Бьемо золотопогонників“.

„От і слава Богу“ лагідно мовит бабуся; „А мій син десь у більшаках“...

З слізми на очах поплентагась до хати щоб винести горячого коржа „солдатикам“.

Тут-же селяне росповіли, що недавно через іхне село проходив Зелений і що він тепер стоіть в К-ці.

Це підбадьорило козаків що раді кожному повстанцеві, кожному революціонерові, що разом з ними повстав за кращу будучину працюючих.

Радісно битись з ворогом почуваючи правоту, глибінь краси визволничого руху.

Ворог дужий збройно, а за нами правда, ми дужі духом, духом протесту проти гнобителів.

Вдосвіта цівільна розвідка З—ного зустріла нас перед К—ою.

Після довгих взаємних допитів й обміну думками розвідка вказала де штаб З-ного.

В'іхали в К-ку. По вулицях в самій ріжноманітній і ріжнокольоровій одіжі, з обрізами, рушницями ріжних зразків, ходять зел-ці—повстанці.

Сам З-ний, тяжко поранений ворожою кулею лежав в селянській хатині. Сумне видовиско: над канапою де лежить т. З-ний схилились вірні друзі, товариші по спільній боротьбі. Тов. Т-ло—Г-ський повідомив, що минулого ранку вони вели наступ на Канів. Позиція страшенно погана: Раніш ніж розсипатись в розстрільну треба було, по між ярами, тричі йти

вузеньким шляхом під огнем кулеметів і рушниць ворога.

Т. З-ний був в перших рядах, стріляв з кулемета й власним прикладом підбадьорюючи козаків йти в наступ, був тяжко поранений.

Коли ми ввійшли до кімнати т. З-ний ще був живий. Від радости покотились сльози з очей, коли ми сказали, хто ми й чого прийшли, бо він побачив, що революційні сини Украіни продовжуть роботу визволення прзцюючих.

—„Т. М-ш! Бери мое військо Твори Революційне діло,.. Визволяй пригноблених..., а я... та й замовк.

Олександер.

(Далі буде).

Слово Повстанця.

——

Я повстанець, Махновець
бідняк селянин,—
Не золотопогонник, не дворянин:
Я повстанець і рідний вам брат,
Я борець за правду і волю,
Я вільнодумець, а не бувший солдат.
Я за щастя і волю, за бідного долю
Покинув уже, що рахував дорогим
Та спішив боротись, змагатись
із ворогом злим.
Я покинув і сім'ю, і рідню і кохану дівчину,—
Лишив село, тихий куток і рідну хатину.
Я не плачу за тим,
Що прийдеться вмерти молодим,—
Я знаю, що вічне лиш небо
над нами.

* * *

А ти, робітник і рідний мій брате:
Як для тебе, так і для мене
Щастя і воля є рідная мати.
Ми рідні з тобою і дружно боремось з недолею злою.
Ти-ж чуєш ті крики і стони
Важкі зітхання й прокльони
Замучених в тяжкій боротьбі,
Бувших рабів рівних тобі.
Так скорше-ж іди
До повстанців в ряди.

Капельгородський.

———

НАШІ ХИБИ.

——

Віддаючи належне революційній повстанській армії в іі непохитній та геройській боротьбі з контр-революцією ріжних кольорів та відтінків і прихиляючись перед іі хоробрістю та геройством, ми одначе, не маемо права замовчувати окремі хиби, як де-яких частин всього іі механізма, так і деяких окремих представників повстанства.

Відкриваючи з сьогодняшнього числа цей відділ, ми закликаемо усіх товаришів-повстанців і всіх тих, хто оцінює інтереси справжньоі соціяльноі робітниче-селянськоі революціі, взяти участь в цім відділі газети і цілком виявити хиби повстанства.

Повстанський рух,—революційний, безпартійний і безвладний,—дуже ще молодий і повинний, через це, неминуче робити багато помилок та промахів.

Але, коли всі помилки будуть виявлятиея, коли загальною крітикою займуться самі повстанці, то є надія, що дуже швидко ми знищимо ті нерівности, котрі неминуче мають місце на перший час.

* * *

Повстанська армія, що визволяе всіх працюючих людей від ярма золотопогонніх катів, повинна, звичайно, відріжнятися в своіх відносинах до мирного населення від других армій — монархичних, республиканських або соціялистичних.

Населення повинно бачити в повстанці свого друга та оборонця, котрому воно мусить допомогати всім необхідним.

На жаль, спостереження дуже часто кажуть про инше. Замість допомоги та солідарности, замість братерського відношення між населенням та повстанцями помічається напруженність, котра доходе инколи до ворожнечі.

Цього далі терпіти не можно. Таких відносин треба як найшвидче уникати.

Товариші повстанці повині, прикладати всі сили до того, щоб іх іменням перестали користуватися ріжні паскудники для своіх ганебних вчинків.

Чи повстанець він, чи тільки прикривається цім іменням,— але хто дозволяе собі брати живосилом у бідних останні злидні, у кого хватае нахабства заходити силою в будинки робітників і забірати останні шаги і останню одежу, той повинен бути покараний суворою революційною карою, як ворог революціі, котрий пятнує чесне і завзяте ім'я повстанця.

Треба негайно вжити засобів, щоб повстанці уникали гулящого і непотрібного шалання по чужим квартирям. Треба, щоб населення СПРАВДІ могло почувати ріжницю між революційними повстанцями і денікінськими бандами, котрі, під час свого хозяйнування, насилували, грабували та знущалися над працюючим людом.

Треба, щоб командіри повстанських частин частіше поясньовали товаришам-повстанцям, яка велика задача випала на іх долю і особливо зазначали, що від підгримування та співчуття населення залежить увесь поспіх нашоі боротьби.

А населення буде за нас тільки тоді, коли ми підийдемо до його, як справжні товариші й приятелі, а не так, як декотрі з нас, що не рахуючись з нашою загальною справою, дозволяють собі недозволене і цим самим викликають вороже до нас відношення з боку оточуючого нас населення.

Товариші-повстанці! Не забудьмо ні на хвилину, що ми є революціонери та борці за світлу будучину. Не допустимо-ж, щоб наше і'мя було ким не-будь забруднено. Будемо стежити, щоб не було з боку наших несвідомих товаришів зроблено якіх-би то не було грабіжних вчинків, образ та насильств над мирним, працюючим населенням. **Я.**

———

Робітниче збочення вправо.

——

Письменница Э. Іерузалем в „Червоному Лихтарі“ вкладає в уста пьяного одвертого філософа такі слова:

„Ми, інтелігенти—чистійший гній. Нікуди не гідні.

Ми лиш угноення для майбутніх поколінь,—гній для вирощування новіх злаків“.

Так признається оджившиий свій вік інтелігент в своей повній нездатности для діла революціі, признае свою повну потріпанність..

Сумна правда...

Коли б зараз були живі Михайло Бакунін, Олександер Герцен, Висарійон Білинський та другі, всі вони були—б в рядах Махновськоі повстанськоі арміі.

Теперішні інтелігенти **зляклися революціі**, і коли вони служать в ріжних більшовицьких комісаріятах,—то лише через те, що в Радянській Росіі „жрать нечего“: або служи в комісаріятах, або здихай з голоду.

Так стоіть справа с інтелігенціею. Нема зараз ні народовольців, ні декабристів, ні навіть соціялистів 90-х років.

Інтелігенція в сучасний мент остаточно ухилилася од народу й зайняла, так-би мовити, чекаючу позицію. Хто переможе, тому й послужимо: капитализмові або революціі.

Стомлені од голодухи, революційноі боротьби, довгоі 3-х літньоі,—вслід за інтелігентом поперла вправо і теж зайняло чекаючу позицію наше робітництво.

Не вся робітнича кляса, але більша частина іі.

Робоча маса, принаймні тут в Катеринославі, злякалася примусового комунизму та денікінськоі монархіі і притихла до такоі міри, що пропустила повз вуха основні гасла селянськоі революціі. Проспавши ці гасла вона вслід за реакціонерами ріжних відтінків почала говорити про те, що село багатіє і навіть почала вбачати в селянинові ворога!

Сумна правда, але-ж таки правда!

Прибитий і придавлений сім'ею та державною машиною, наш робітник захотів порядку, закону та спокію.

Робітничий передовий авангард революційного руху 1905 року раптом відпочив на лаврах і виявив себе далеко реакційніше від селян. Він теперь ззаду селянина над котрим сам-же сміявся в 1905 році за його несмілість, обережність та нерозвиненість.

Зараж-же—перемінилися карти: селянин кидае своє хазяйство, сім'ю і йде в повстанські ряди на смерть або на вдачу, робітник-же боіться сходити на мітінг в якости не оратора вже (куди там!), а просто слухача,—бо: „жінка, мовляв, не дозволяе“,—або „прийдуть, мовляв; денікінці“.

А відомо, що утворюеться велике, красиве діло. Мабуть чи не найбільше в історіі народів,—**селянська революція**, народня революція, сміла, грізна і безкінечно красива.

Деж робітник і працююча інтелігенція? Чому нема іх в одних рядах з нами, селянськими повстанцями?

Невже меньшевики, праві есери і инша нечість до такоі міри задурили робітничу голову, що в ній нема місця

здоровий і дужій думці всенароднього повстанства?

Я був на з'їзді в Олександрівську і, коли зараз кажу про збочевня робітників вправо,—значить маю на це право. Кожний ясно думаючий революціонер, котрий чув ріжних Мухіних та ім подібних, певно виніс таке-ж саме враження шо й я.

Не окремих особ я маю на увазі, а всю робітничу масу.

Дуже посунула вона вправо і почасти вдарилася в бік реакції.

Пора прокинутися, товариші робітники!

Сміліше за справу народнього будівництва.

За свою особисту крівну справу. Зараз ми самі можемо будувати своє життя, кувати залізо, поки воно гаряче.

Сміливіше-ж за працю!

Геть смуток та чекаючу інтелігентську політику,—вперед за одно з селянами, з повстансько-революційною армією

Гедзь.

———

Час уже!

——

Зусиллям повстанськоі армії скинено у місті владу поміщіків та капіталістів на чолі з царським генералом Денікиним.

Трудова інтелігенція, поруч з другими працюючими, після приходу повстанців, визволилася від страхіть та кошмарів денікінськоі влади.

Але замісць того, щоб прийти на допомогу повстанській армії в справі розкріпощення працюючого люду від утисків буржуазії, що напружує всі зусилля до того, аби знову повернуть своє становище та затиснути в кулак працюючі маси, трудова інтелігенція, не виконуючи прямого свого обов'язку, продовжує все ще перебувати в непевному та, як здається, очікуючому становищу.

Чи-ж не є злочинним, в той час, коли розв'язується доля всього працюючого люду, оголосившему капіталу та його прислужникам боротьбу не на життя, а на смерть,—умивши руки, стати у бік та чекати приходу „ліпших днів“.

І це так чинить та інтелігенція, котра серед своіх рядів мала колись перших борців за працюючий люд, що кращі роки, силу, навіть життя офіру вали задля перемоги революціі:

Невже-ж під час денікінщини можно було вам, інтелігенти, працювати во ім'я поступу?—в час коли працюючі на всі заміри зустрічали перешкоди, коли воля слова, друку та інші були задушені, коли переводились шаленечувані мобілізаціі 17-літньоі молоді, з тим аби цих учнів, цю молодь примусити йти зі збоєю проти повставшого народу?

Невже-ж ота інтелігенція з буржуазними тенденціями ішла працювати до денікінськоі влади во ім'я поступу чи якихсь ідеалів, а не за для своіх шкурних інтересів і для кар'єри. І бувши в добровольчій армії, ці кар'еристи чи не брали участь разом з своіми товаришами в п'янствах, грабунках та насильствах?

Ви, трудові інтелігенти, теж мали змогу піти шляхом шкурників та кар'еристів, але, побачивши все паскудство та подлість денікінщини, ви одсахнулись від неі.

Нині, коли буржуазну владу звалено і повстанська армія намагається остаточно знищити денікінську реакцію, ваш обов'язок, скинути з себе машкару невтральности та піти до повстанськоі армії, якій і словом і ділом ви повинні допомогти в іі боротьбі з денікінською армією:

Йдіть та сійте без вагання
Між повстанців знання світ:
Доки житиме повстання—
Ваша пам'ять буде жить!

Я. Колін.

———

Загибель коронам.

——

Я йду безмежним, рівним степом. Мені так легко! Ледве ледве дме вітер, ласкаючи обличчя. Але цей лагідний спокій души враз грубо порушено, волося заворушилося на моій голові. На землі лежить страдник-плугатарь біля своєі тру дівниці-сохи. Він стомився і не знає сіромаха, шо йому погрожує: до його підповзає біла гадюка з ледве помітною короною на голові. Голова іі трохи нагадує людську,—ба, навіть знайома мені:—„Та це-ж Денікін!“ А по хребту потворі портрети: Шкуро, барона Врангеля, Май-Маевського, Покровського, Драгомірова, та ще багато-багато, але вже незнайомих задля мене обличчів.

—„Плугатарю! Біла гадюка укусить тебе і ти загинеш!“ Я хочу кинутись допомогти йому, але жах спеленав мені руки та ноги. Безсилий допомогти, я бачу, як гадюка обкручує йому руки та ноги, ссе його кров та шепоче: „спи, а потім, як прокинешся, я тебе обдарую всім, чим багате життя, всім—що є закрасою світу!“ І дитяча усьмішка ося'ває обличча сонного.

Узбіч стоіть купка селян, дивляться і також насміхаються, але з юрби ціх горопах виходить один тай каже:

— „Чого-ж ви дивитесь байдужо та посміхаетесь? Невже-ж ви не знаєте, що така-ж доля спіткае і вас? Ось гляньте—но, гляньте скілько іх повзе з боку Ростова? Та вони-ж висмокчуть по краплям всю вашу кров, кров ваших голодних дітей! Хиба ви не хочете жить для себе та задля таких пригноблених, як і ви? Хиба-ж ви хочете носить ярмо білого гаду?

Товариші! Я син селянина, як і ви. Як і ви, добре знаю соху, голод і холод. Мое имя—повстанець. Я перший повстанець України. Давайте знищимо цю білу гадюку, що має на собі ознаки корони. Не тілько вона вас не буде мордувати, але ви самі над собою будете повними господарями. Ні ваше тіло, ні ваше самолюбство, ні ваша свобода та життя не будуть зачеплені.“

Я оглянувся навкруги. Купка народу зростала та зростала. Нині це вже не була купка нерозумних дітей, а грізний, схвильованний, як море перед бурею, натовп.

І було чутно кріз гамір юрби вигуки: „Ходімо за цим повстанцем! Роздушимо гада!“

А один в сльозах кинувся до повставця, примовляючи:

— „Друже! Ти сміливіше, ти дужеч од нас усіх, допоможи міні брате, скинути ярмо з цього плугатаря. Це мій родич. Його звут Катеринославщина, а я—Харьківщина—прибіг сюди, почувши, як ти кличеш!“

І відважний повстанець разом з иньшими сміливими молодими селянами, схопив білу гадюку за укороновану голову тай кинув іі геть-геть далеко за синій край обрію. А ратай піднявся, розігнув свою спину та запитав: „Що це зі мною? Я почуваю кволість, я схуд, я знеміг.“

Я показав йому на повстанця тай сказав; „Тебе ссала біла гадюка, але ти спав і не знав, а он той товариш, разом з другими, врятував тебе от загибелі. Іди-ж та допомагай ім рятувати от загибели і других таких-же трудовників, як ти, і всі вони укупі повинні піти виганяти ворогів народа, аби потім будувати вільне правдиве життя.

І почався серед люду праці рух. Найбільш рішучі та свободолюбні сини народу пішли плече в плече воювати з мужнім повстанцем на смертельну боротьбу з білимі коронованими гадами і створили могутній революційний рух—махновщину.

Боротьба провадиться й досі.

Але вже наблизився час, коли відважні борці, повстанці-махновці постинають всі голови всім білим гадюкам. Тоді згине гідра контр-революції, а натомість запанує воля та добробут працюючих.

Е. В. К. С.

———

Од Військ. Революц. Ради.

——

1. Голова В.-Рев. Ради приймає по загальн. справам що дня в помешканню Ради (Проспект, контора „Карпас і Син“) від 10 до 12 год. в день.

2. Комісія по справках, дотичних повстанськоі контр-розвідки, приймає там же що дня від 9 до 2 год. в день.

——

Редагує: Редакційна колег'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Революц.-повстанськоі армії України (махновців).

Товариші, перечитавши нашу газету, не рвіть іі, а передайте своєму товаришеві, хай і він прочитає. З рук до рук, з хати до хати.

Потрібні **ДОСВІДЧЕНІ КОРЕКТОРИ**, добре володіючі **УКРАІНСЬКОЮ МОВОЮ**, і 2 експедітори на провінцію. Звертатися що дня від 12 до 2 год. вдень, по адресі: Проспект, ч. 97, 2-й верх, редакція „Шлях до волі“.

ДЛЯ ВІДПОВІДАЛЬНОІ

роботи редакціі газети „Боротьба“ потрібні знавці украінськоі мови, звертатись од 10 до 12 год. по адресі: Проспект, № 97, 3-й поверх, редакція газети „Боротьба“.